Bijlage 5. reactie Enquête over de stand van zaken in de uitvoeringspraktijk

In het Mondeling Overleg van 28 juni jl. heb ik uw Kamer toegezegd om een enquête te houden over de stand van zaken bij de bevoegde gezagen in de uitvoeringspraktijk. Deze enquête heeft plaatsgevonden in de tweede helft van augustus en de eerste week van september[1] onder regie en begeleiding van TwynstraGudde.In bijlage * treft u de resultaten van de enquête, in bijlage 6 vindt u de duiding van de resultaten per koepel, het Rijk en de Omgevingsdienst. Graag licht ik hieronder toe hoe ik de resultaten interpreteer.

Allereerst ben ik tevreden dat TwynstraGudde de omvang van de respons van de populatiesoorten- (gemeenten, provincies, waterschappen, rijkspartijen en omgevingsdiensten - alsook de spreiding van de respons zodanig acht dat hieruit een representatief beeld ontstaat. Met grote belangstelling heb ik kennis genomen van de resultaten die, ondanks het een momentopname is van begin september, een gemêleerd maar realistisch beeld schetsen. In algemene zin zie ik dat de implementatie bij bevoegde gezagen in volle gang is. Bij diverse werkbezoeken heb ik kunnen constateren dat dit ook na de verwerking van de enquêteresultaten onverminderd door is gegaan. Met name aan de kant van de provincies worden grote stappen gezet om het noodzakelijke muteren van de omgevingsverordening te testen.

Uit de resultaten maak ik op dat een divers beeld bestaat ten aanzien van de mate van gereedheid: sommige bevoegde gezagen zijn klaar voor inwerkingtreding terwijl anderen nog stappen te zetten hebben, of wat trager zijn. Dit strookt met mijn beeld dat ook na inwerkingtreding volop doorgewerkt moet worden. Het is goed te zien dat de implementatie bij de bevoegde gezagen in volle gang is. Hierbij constateer ik dat de organisaties die nu nog niet klaar zijn, in veel gevallen wel het vertrouwen hebben om dit voor 1 januari te zijn. Tegelijkertijd erken ik dat vanwege de grootte van de opgave het de vraag is of alles wat volgens de enquête naar verwachting gerealiseerd wordt voor 1 januari 2023, ook gerealiseerd zal zijn. Daarom benadruk ik graag dat, nu de minimale eisen voor inwerkingtreding geborgd zijn, dit niet hoeft te leiden tot belemmeringen voor de gebiedsontwikkeling. Belemmeringen worden ondervangen door TAM's en work-arounds. Omdat de TAM's veelal gebaseerd zijn op de huidige werkwijze, ondersteunen de TAM's een meer evolutionaire overgang naar de nieuwe situatie. De implementatie en invoering van de Omgevingswet is een incrementeel proces en daarmee een gezamenlijk leer en ontwikkelproces. Testen, oefenen en doorontwikkelen zijn daarbij essentieel.

Het gemêleerde beeld is goed te verklaren: geen enkel bevoegd gezag is hetzelfde, geen enkele implementatieopgave is hetzelfde. De ambities zijn anders, de doelen, de regels, het speelveld, de organisatie, de partners en de geografie. Wat in deze (ver)bindend is, is de implementatie, de regionale samenwerking en de geplande inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daarom hecht ik er waarde aan te zeggen dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet een gezamenlijk interbestuurlijk proces is waarbij de integraliteit van de keten en de daaraan gelieerde afhankelijkheden essentieel zijn voor de continuïteit van de dienstverlening en de urgente gebiedsontwikkeling.

Ik (h)erken dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet en het in gebruik nemen van het daarbij behorende nieuw (digitaal) stelsel impactvol is voor bevoegde gezagen en voor burgers en bedrijven. De inwerkingtreding heeft op organisatieniveau impact op de (personele) capaciteit en financiën, ook is het impactvol voor gereguleerde en bestaande processen omdat een nieuwe werkwijze gehanteerd moet worden. Ik vind het dan ook realistisch te veronderstellen dat tijdelijk de dienstverlening van bevoegde gezagen aan burgers en bedrijven onder druk kan komen te staan. Daarom zet ik extra in op hulpstructuren die de dienstverlening ondersteunen, zo heb ik een versterkte serviceketen opgezet, een calamiteitencentrum ingericht en blijven RIO's, expertteams en werkplaatsen ook nog volop actief na inwerkingtreding. Met deze maatregelen wordt de overgang naar de Omgevingswet zo goed mogelijk gefaciliteerd. Deze maatregelen zijn bovendien ook indringend met de bestuurlijke partners gewisseld in het oordeel over het wel of niet verantwoord in werking te kunnen treden..

Tegelijkertijd constateer ik dat de onzekerheid over de definitieve en harde inwerkingtredingsdatum waar politiek mee is ingestemd voor het daadwerkelijk starten nodig is. Dit omdat dit wordt gezien als de zekerheid die nodig is om te starten met nieuwe processen, het

[1] De onderzoeksopzet van deze enquête vindt u terug in Kamerstuk 33.160, 2022 d.d. 26 augustus 2022.

defintief inrichten van de lijnorganisatie bij bevoegd gezagen en het verder opleiden van personeel. Zolang er nog een onzekerheid is heeft dit een negateive impact op de voortgang van de implementatie. Het eerdere uitstel en de onzekerheid is ook debat aan deze wat meer afwachtende houding, waar ik begrip voor heb. Daarbij staat vast dat ook dan een groot deel van de bevoegde gezagen door de overgang naar een andere stelsel zoals gebruikelijk voorziet dat er een tijdelijke terugval in de dienstverlening zal zijn. Het intensief blijven ondersteunen is een van de beheersmaatregelen die ik neem om de impact van de risico's in de uitvoering zo veel mogelijk te reduceren. Dit maakt het proces niet risicoloos. Samen met de koepels en de Rijkspartijen doe ik er alles aan om zorg te dragen voor een verantwoorde inwerkingtreding. Daarvoor heb ik voorbereidingen getroffen, worden nog onverminderd de stappen gezet tot de inwerkingtredingsdatum en zal ik ook in de toekomst bevoegde gezagen blijven ondersteunen met maatregelen, die passen bij de situatie die op dat moment optreedt

Het in de enquête geuite signaal van de uitvoeringspraktijk voor een harde inwerkingtredingdatum bespreek ik graag met uw kamer. Zodat we samen kunnen kijken hoe we bij het vervolg voorkomen dat de uitvoering wacht op het besluit en het besluit wacht op de uitvoering. Dit zodat er duidelijkheid en zekerheid ontstaat en de energie geheel gezet kan worden op ondersteuning van de dienstverlening.